

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 3 sierpnia 2018 r.

RM-10-117-18

Pan Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi

Art. 1. W ustawie z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 67 oraz z 2018 r. poz. 650) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych i spożywczych, zwanych dalej „umowami”, z wyłączeniem dostaw bezpośrednich w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2017 r. poz. 149 i 60), zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami.”;

2) w art. 5 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przedsiębiorca – przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798 i 650), zwanej dalej „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”.”;

3) w art. 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przewagą kontraktową w rozumieniu ustawy jest występowanie znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy.”;

4) w art. 11:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Każdy może zgłosić Prezesowi Urzędu zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.”;

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie oraz treść zawiadomienia nie podlegają ujawnieniu stronom postępowania na żadnym jego etapie.”;

5) art. 21 otrzymuje brzmienie:

„Art. 21. Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy przeprowadzanej na podstawie art. 16 ust. 1 lub zleconej Inspekcji Handlowej przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646), z wyłączeniem art. 48, art. 50, art. 54 i art. 55 tej ustawy.”;

6) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. Prezes Urzędu może nadać rygor natychmiastowej wykonalności decyzji w całości lub w części, jeżeli wymaga tego ochrona istotnych interesów dostawców lub nabywców.”.

Art. 2. 1. Do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i kontynuowanych od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, wydając w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy decyzję, o której mowa w art. 26 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w związku z kontynuowaniem przez stronę postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, umowy nabycia produktów rolnych lub spożywczych zawartej przed tym dniem, nie nakłada kary pieniężnej, o której mowa w art. 33 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, jeżeli strona tego postępowania w wyznaczonym przez Prezesa Urzędu terminie, nie krótszym niż 14 dni, zaprzestała stosowania praktyki naruszającej zakaz, o którym mowa w art. 6 ustawy zmienianej w art. 1.

4. Prezes Urzędu może, z urzędu, uchylić decyzję, o której mowa w ust. 3, w przypadku gdy została ona wydana w oparciu o nieprawdziwe, niekompletne lub wprowadzające w błąd informacje.

5. W przypadku uchylenia decyzji, o której mowa w ust. 3, Prezes Urzędu, orzekając ponownie co do istoty, może nałożyć karę pieniężną, o której mowa w art. 33 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 3. Do postępowań wszczętych na podstawie ustawy zmienianej w art. 1 i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Przedstawiony projekt zmiany ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 67, z późn. zm.) ma na celu wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk handlowych w całym łańcuchu dostaw surowców rolnych i żywności.

Celem niniejszego projektu ustawy jest objęcie przepisami ustawy wszystkich relacji handlowych między dostawcą a nabywcą oraz zapewnienie anonimowości stronie zgłaszającej zawiadomienie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

W art. 1 pkt 1 projektu ustawy wykreślono kryteria, jakie muszą być spełnione łącznie, aby ustawa miała zastosowanie. Uchylono przepis odnoszący się do kryterium „łączna wartość obrotów między nimi w roku wszczęcia postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową lub w którymkolwiek z 2 lat poprzedzających rok wszczęcia postępowania przekracza 50 000 zł” oraz odnoszący się do kryterium wielkości obrotu 100 000 000 zł w przypadku obrotu nabywcy lub dostawcy, który stosował praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową. Zmiana ma na celu znaczące poszerzenie kręgu podmiotów, które będą podlegać reżimowi ustawy. Obecne progi 50 000 zł oraz 100 000 000 zł były zbyt wysokie i powodowały nadmierne zawężenie sytuacji, względem których akt prawny znajdował dotąd zastosowanie.

W związku z nowym proponowanym brzmieniem art. 2 konieczna jest zmiana o charakterze redakcyjnym w art. 5 pkt 4 ustawy, polegająca na wprowadzeniu skrótu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798 i 650), tj.: „ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów”. Skrót ten występuje w art. 2 pkt 2 obecnej ustawy.

W art. 1 pkt 3 projektu ustawy wprowadzono zmiany w zakresie uproszczenia definicji przewagi kontraktowej, określając jednoznacznie, że jest to występowanie znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy. Wśród uczestników łańcucha dostaw żywności występuje nierównowaga ekonomiczna, ponieważ funkcjonują na nim z jednej strony silne

ekonomicznie, skonsolidowane podmioty handlowe (sklepy wielkopowierzchniowe), podmioty sektora dystrybucji i przetwórstwa, z drugiej strony dużo słabsi, rozdrobnieni producenci rolni. Podmioty z silniejszą pozycją ekonomiczną wykorzystują swoją przewagę i wymuszają na słabszej stronie niekorzystne warunki współpracy, często przerzucając na słabszych swoje ryzyko handlowe. Zaproponowano więc ogólną definicję przewagi kontraktowej, ponieważ celem ustawy jest wyeliminowanie niekorzystnego położenia wielu producentów rolnych dostarczających produkty rolno-spożywcze względem silniejszych partnerów handlowych. Ponadto wprowadzone zmiany ułatwią postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, ponieważ nie będzie potrzeby zbadania, czy istnieją wystarczające i faktyczne możliwości zbycia lub nabycia produktów rolnych u innego nabywcy lub dostawcy. Ważne za to będzie, czy dany przedsiębiorca nie wykorzystuje swojej pozycji ekonomicznej wobec innego, słabszego kontrahenta.

Proponowana zmiana w art. 1 pkt 4 projektu ustawy polega na poszerzeniu kręgu podmiotów uprawnionych do zgłoszenia zawiadomienia o podejrzeniu stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Obecnie zawiadomienie takie może zgłosić Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanemu dalej „Prezesem UOKiK”, tylko przedsiębiorca, który podejrzewa stosowanie takich praktyk wobec siebie. W świetle zaproponowanej zmiany każdy może zgłosić takie zawiadomienie do Prezesa UOKiK, nie tylko na piśmie. Zaproponowana zmiana rozszerza formę zgłoszenia zawiadomienia.

Ponadto w celu wyeliminowania ryzyka, że dostawca, jako słabsza strona transakcji handlowej, z obawy przed naruszeniem istniejących stosunków handlowych z nabywcą („czynnik strachu”), nie złoży zawiadomienia do Prezesa UOKiK o stosowaniu wobec niego praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową, w projekcie ustawy wprowadza się przepisy, że dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie nie podlegają ujawnieniu stronom postępowania na żadnym jego etapie.

Zgodnie z obowiązującą ustawą postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową Prezes UOKiK wszczyna z urzędu. Prezes UOKiK w postępowaniu występuje w imieniu strony zawiadamiającej, co daje ochronę przed identyfikacją zgłaszającego zawiadomienie. Jednakże nie wynika to wprost z przepisów ustawy, dlatego dostawcy produktów rolno-spożywczych, z obawy przed

ujawnieniem swoich danych w postępowaniu, co w konsekwencji może skutkować zerwaniem współpracy z nabywcą, nie zgłaszają zawiadomień do Prezesa UOKiK. W związku z tym wprowadzono przepis, który jednoznacznie wskazuje, że dane identyfikujące zawiadamiającego nie podlegają ujawnieniu. Wprowadzony przepis ma jedynie charakter porządkujący, nie zmienia obowiązującego sposobu prowadzenia postępowania oraz nie ogranicza udziału strony „posądzonej” o stosowanie nieuczciwych praktyk w postępowaniu, a tym samym nie ogranicza jej prawa do obrony.

Zatem w projektowanej ustawie wskazano, że dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie oraz treść zawiadomienia nie podlegają ujawnieniu stronom postępowania na żadnym etapie postępowania, które jest określone w rozdziale III ustawy „Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową”. Mając powyższe na uwadze zapewnia się ochronę danych zgłaszającego zawiadomienie również w postępowaniu wyjaśniającym, które jest jednym z etapów całego postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Zaproponowana w art. 1 ust. 5 zmiana art. 21 ustawy wynika z konieczności ujednolicenia uprawnień kontrolerów Inspekcji Handlowej, dokonujących kontroli na zlecenie Prezesa UOKiK, z uprawnieniami Prezesa UOKiK. Zgodnie z art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes UOKiK może zlecić Inspekcji Handlowej przeprowadzenie kontroli lub realizację innych zadań należących do zakresu jego działania. Inspekcja Handlowa, przeprowadzając kontrolę, działa na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1063, z późn. zm.) i znajdują do niej zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646), w tym art. 48, art. 50, art. 54 i art. 55 tej ustawy. Jeżeli zaś kontrola jest wykonywana przez pracowników UOKiK na podstawie art. 16 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, stosowanie ww. przepisów jest wyłączone.

W związku z powyższym celem umożliwienia Prezesowi UOKiK zlecenia kontroli Inspekcji Handlowej w sposób analogiczny do przewidzianego dla kontroli przeprowadzanych w toku postępowań dotyczących przewagi kontraktowej przez

pracowników UOKiK (art. 21 obowiązującej ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi) istnieje konieczność wyłączenia zastosowania ww. przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców w przypadku kontroli prowadzonych na zlecenie Prezesa UOKiK przez Inspekcję Handlową w toku postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

W art. 1 pkt 6 projektowanej ustawy zmieniono przepis dotyczący nadania przez Prezesa UOKiK decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, zgodnie z którym Prezes UOKiK może nadać rygor natychmiastowej wykonalności decyzji w całości lub w części, jeżeli wymaga tego ochrona istotnych interesów dostawców lub nabywców. Brzmienie tego artykułu jest wzorowane na obowiązujących przepisach w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

W art. 2 projektu ustawy wprowadza się przepis mówiący, że ustawa ma zastosowanie do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych zawartych od dnia wejścia w życie tej ustawy oraz do umów zawartych przed dniem wejścia w życie tej ustawy i kontynuowanych po dniu jej wejścia w życie. W przepisie przejściowym wskazano, że Prezes UOKiK, wydając w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy decyzję o uznaniu praktyki za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową w przypadku umów zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i kontynuowanych, nie nakłada kary pieniężnej, o której mowa w art. 33 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, jeżeli strona tego postępowania w wyznaczonym przez Prezesa UOKiK terminie, nie krótszym niż 14 dni, zaprzestała stosowania praktyki naruszającej zakaz.

W art. 3 projektu ustawy stwierdza się, że do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem ustawy w trybie art. 7 ustawy o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Wprowadzenie zmian będzie pozytywnie wpływało na konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczość, w tym sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, ponieważ posłuży ograniczeniu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych w całym łańcuchu dostaw żywności.

Projektowana ustawa nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Projektowana ustawa jest wpisana do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod nr UD 411.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jan Krzysztof Ardanowski</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu 1) Jerzy Dąbrowski – Dyrektor Departamentu Rynków Rolnych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tel.: 22 623 23 56, e-mail: jerzy.dabrowski@minrol.gov.pl 2) Joanna Trybus – Naczelnik Wydziału Przetwórstwa Rolno-Spożywczego tel. 22/623 20 61, e-mail: joanna.trybus@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 27.07.2018 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac UD411</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Nieuczciwe praktyki handlowe występują w relacjach handlowych na każdym etapie łańcucha dostaw żywności. W łańcuchu dostaw żywności to rolnicy stanowią jego najsłabsze ogniwo i są narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych przez podmioty o większej sile przetargowej i potencjale ekonomicznym.

Mając słabszą pozycję negocjacyjną, rolnicy jako dostawcy produktów rolno-spożywczych są wyłączeni z obecnego reżimu ustawy i nie mogą zgłaszać zawiadomień do Prezesa UOKiK ze względu na brak spełnienia kryterium progu dotyczącego wartości obrotów realizowanych między dostawcą a nabywcą wynoszącego 50 000 zł.

Ponadto dostawcy produktów rolno-spożywczych, z obawy ujawnienia swoich danych w procesie postępowania, co może skutkować utratą kontraktów i pogorszeniem stosunków handlowych z nabywcą, nie zgłaszają zawiadomień do Prezesa UOKiK.

Na gruncie obecnych przepisów nie ma możliwości zlecenia przez Prezesa UOKiK na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798 i 650) przeprowadzenia kontroli przez Inspekcję Handlową w sprawach z zakresu przewagi kontraktowej wobec braku wyłączenia w art. 48, art. 50, art. 54 i art. 55 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646) (m.in. obowiązek zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli, ograniczenia dotyczące czasu trwania kontroli). Inspekcja Handlowa, przeprowadzając kontrolę, działa na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1063, z późn. zm.), zgodnie z którą do kontroli działalności gospodarczej stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest nowelizacja ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 67 oraz z 2018 r. poz. 650).

Celem niniejszego projektu ustawy jest objęcie relacji handlowych pomiędzy dostawcą a nabywcą bez względu na łączną wartość obrotów między nimi oraz zapewnienie anonimowości stronie zgłaszającej zawiadomienie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. W projekcie poszerzono krąg podmiotów, które będą podlegać reżimowi ustawy, przez rezygnację z kryterium łącznej wartości obrotów między dostawcą a nabywcą oraz rezygnację z minimalnego progu obrotu 100 000 000 zł w przypadku obrotu nabywcy lub dostawcy, który stosował praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową. Ponadto zapewnia się anonimowość stronie skarżącej co do nieujawniania jej danych identyfikujących, jak również treści zawiadomienia. Zrezygnowano również z obowiązku zgłoszenia na piśmie zawiadomienia Prezesowi UOKiK.

Nowe przepisy umożliwią Prezesowi UOKiK zlecenie kontroli Inspekcji Handlowej w toku postępowań na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi na zasadach analogicznych do obowiązujących w przypadku kontroli prowadzonych przez pracowników UOKiK.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Obecnie brak jest unijnych przepisów w odniesieniu do nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności.

Ponad 20 państw członkowskich UE, w drodze przepisów krajowych, wprowadziło własne uregulowania prawne. W zależności od specyfiki mają one charakter przepisów wiążących lub Kodeksów Dobrych Praktyk Handlowych.

Rozwiązania o charakterze regulacji prawnych wprowadziły m.in.:

- 1) Węgry – rozwiązania w formie ustawy regulują relacje pomiędzy producentem żywności a dystrybutorem; przepisy ustawy określają definicję nieuczciwych praktyk i sankcje za ich stosowanie,
- 2) Hiszpania – ustawa reguluje relacje w całym łańcuchu dostaw żywności, tj. od rolnika przez przetwórcę do handlu detalicznego (z wyjątkiem relacji handel – konsument); ponadto, poza wprowadzeniem sankcji za stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych, wskazuje się na możliwość korzystania z rozwiązania dobrowolnego, tj. Kodeksu Dobrych Praktyk Handlowych – jako sposobu regulowania relacji między kontrahentami,
- 3) Niemcy – przepisy dotyczące zwalczania nieuczciwych praktyk rynkowych w łańcuchu dostaw żywności zawarte są w ustawie przeciwko ograniczeniom konkurencji. Ustawa ta rozszerza zakaz nadużywania dominującej pozycji na relację podległości pomiędzy przedsiębiorstwami, w której jedno z nich jest zależne od drugiego (relatywna siła rynkowa). Przepisy ustawy mają zastosowanie do relacji między przedsiębiorcami na wszystkich szczeblach łańcucha dostaw żywności i obowiązują w dwie strony w ramach tego łańcucha, pod warunkiem że słabszą stroną jest małe lub średnie przedsiębiorstwo,
- 4) Czechy – nie istnieje ujednolicona, zharmonizowana norma prawna, która stanowiłaby podstawę zwalczania nieuczciwych praktyk rynkowych specyficznych w łańcuchu dostaw żywności. Obszar ten reguluje wiele aktów prawnych, ale do najistotniejszych należy znowelizowana ustawa o znaczącej sile rynkowej, której celem jest wzmocnienie pozycji negocjacyjnej czeskich dostawców żywności wobec sieci sklepów wielkopowierzchniowych. Przepisy nowelizacji są skonstruowane tak, że urząd antymonopolowy i czescy dostawcy będą mogli zaskarżać sieci handlowe w zasadzie w każdym przypadku o wykorzystywanie dominującej pozycji na rynku i stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych,
- 5) Francja – przepisy regulujące nieuczciwe praktyki handlowe między przedsiębiorstwami; są one określone w kodeksie handlowym i dotyczą wszystkich gałęzi gospodarki, w tym łańcucha dostaw artykułów rolno-spożywczych. Przepisy były wielokrotnie modyfikowane, a ostatnie zmiany wprowadziły m.in. wykaz nieuczciwych klauzul i praktyk między przedsiębiorstwami. Część z nich dotyczy wyłącznie branży rolno-spożywczej, w tym zawierania umów. Sankcje mogą być natury cywilnej (nakładane przez sąd handlowy lub cywilny) bądź administracyjnej, w zależności od rodzaju nieuczciwych praktyk handlowych.

Na poziomie UE obecnie procedowany jest projekt *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach pomiędzy przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw żywności*, którego celem jest wprowadzenie minimalnej harmonizacji przepisów w tej materii.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
handlowcy zajmujący się obrotem produktami rolnymi lub spożywczymi	ok. 100 tys. podmiotów	GUS	Wpływ regulacji na sieci wielkopowierzchniowe
przetwórcy zajmujący się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych	ok. 16 tys. podmiotów wytwarzających produkty spożywcze lub napoje	GUS	Wpływ regulacji przede wszystkim na podmioty zatrudniające pow. 9 pracowników
producenci rolni sprzedający surowce rolne na rynek	ok. 940 tys. gospodarstw	GUS	Wpływ regulacji zarówno na producentów rolnych sprzedających surowce do przetwórstwa, jak i do handlu
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	1	UOKiK	Bezpośrednie – przeprowadzanie kontroli, postępowań, wydawanie decyzji nakładających kary pieniężne, w odniesieniu do podmiotów nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został przesłany do przyjęcia przez Radę Ministrów z pominięciem uzgodnień społecznych i międzyresortowych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0,22	0,23	0,87	5,08	6,29	7,55	7,85	8,14	8,43	8,71	53,37
budżet państwa	0	0,22	0,23	0,87	5,08	6,29	7,55	7,85	8,14	8,43	8,71	53,37
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0,84	0,78	0,8	0,82	0,84	0,85	0,88	0,9	0,92	0,94	0,96	9,53
budżet państwa	0,84	0,78	0,8	0,82	0,84	0,85	0,88	0,9	0,92	0,94	0,96	9,53
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-0,84	-0,56	-0,57	0,05	4,24	5,44	6,67	6,95	7,22	7,49	7,75	43,84
budżet państwa	-0,84	-0,56	-0,57	0,05	4,24	5,44	6,67	6,95	7,22	7,49	7,75	43,84
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Wydatki będą sfinansowane z części 53 budżetu państwa, której dysponentem jest Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Dochody budżetu państwa będą pochodziły od przedsiębiorców stosujących nieuczciwe praktyki handlowe, na których będą nakładane kary administracyjne. Wysokość wpływów z kar została oszacowana na podstawie średniej wysokości wpływów budżetowych w latach 2013–2015 z kar nakładanych na przedsiębiorców przez UOKiK z tytułu naruszeń zbiorowych interesów konsumentów. Kwota tak obliczonej podstawy została obniżona o 70%, gdyż maksymalny wymiar kary z tytułu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych został w projektowanych przepisach ustalony na poziomie 30% maksymalnego wymiaru kary z tytułu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Prognozy wpływów z kar modelowane są ponadto z uwzględnieniem opóźnień we wpłacaniu kar przez przedsiębiorców, wynikających m.in. z odwołań od decyzji Prezesa UOKiK rozpatrywanych przez sądy (w ciągu pierwszego roku od dnia ich nałożenia, przedsiębiorcy dokonują wpłaty zaledwie 3,15% należnych kwot). Tak oszacowane wartości wpływów budżetowych zostały zindeksowane wskaźnikami dynamiki PKB zaczerpniętymi z dokumentu Ministerstwa Finansów „Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja maj 2018”.</p> <p>W związku z poszerzeniem kręgu podmiotów, które będą podlegać reżimowi ustawy, spodziewać należy się zwiększenia liczby spraw objętych ustawą do około tysiąca w roku. Zakładając tak dużą liczbę kontroli w roku, szacuje się, że do ich prowadzenia niezbędne jest zwiększenie zatrudnienia o 7 etatów w UOKiK. Szacowane koszty to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rok „0” – 2019: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wynagrodzenia wraz z pochodnymi i wydatkami związanymi z zatrudnieniem – 7 etatów – 573 tys. zł, 2. Wydatki bieżące – 194 tys. zł, 3. Wydatki majątkowe – 72 tys. zł. – rok 1 – 2020: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wynagrodzenia osobowe i dodatkowe wynagrodzenie roczne wraz z pochodnymi i wydatkami związanymi z zatrudnieniem – 7 etatów – 635 tys. zł, 2. Wydatki bieżące – 144 tys. zł. <p>Kolejne lata obliczono na podstawie wskaźników zawartych ww. dokumencie Ministra Finansów.</p>											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych i osób starszych

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2018 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	-0,22	-0,23	-0,87	-6,29	-8,71	-53,37
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wprowadzenie zmian będzie pozytywnie wpływało na konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczość, w tym sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, ponieważ posłuży ograniczeniu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw żywności.						
	rodzina, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Brak.						
	rynek pracy	0						
Niemierzalne	dostawcy zajmujący się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych	Dostawcy wytwarzający produkty rolne i spożywcze będą mieli większą pewność funkcjonowania na rynku krajowym, na podstawie równoprawnych umów zawieranych z podmiotami nabywającymi produkty rolne. Umożliwi to takim podmiotom lepsze planowanie produkcji i zaoferowanie swoim pracownikom stałego zatrudnienia. Będzie to również podstawą do podejmowania przez nich działań prorozwojowych, w tym inwestycyjnych i innowacyjnych.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Koszty po stronie dużych przedsiębiorstw odpowiadają kwotowo wpływom budżetowym z tytułu kar nakładanych na nich z tytułu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana ustawa może mieć pozytywny wpływ na rynek pracy, gdyż będzie działać stabilizująco na przychody podmiotów obejmowanych ochroną, w tym dostawców zajmujących się wytwarzaniem produktów rolnych lub spożywczych.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
X inne: rolnicy

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Projektowana ustawa nie powinna wpływać na pozostałe obszary, poza wymienionymi: sektor finansów publicznych, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, rodzina, osoby niepełnosprawne i osoby starsze oraz rynek pracy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przewiduje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja nastąpi po upływie roku od dnia wdrożenia ustawy, miernikiem będzie liczba zawiadomień składanych do Prezesa UOKiK oraz liczba wszczętych postępowań na podstawie ustawy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.